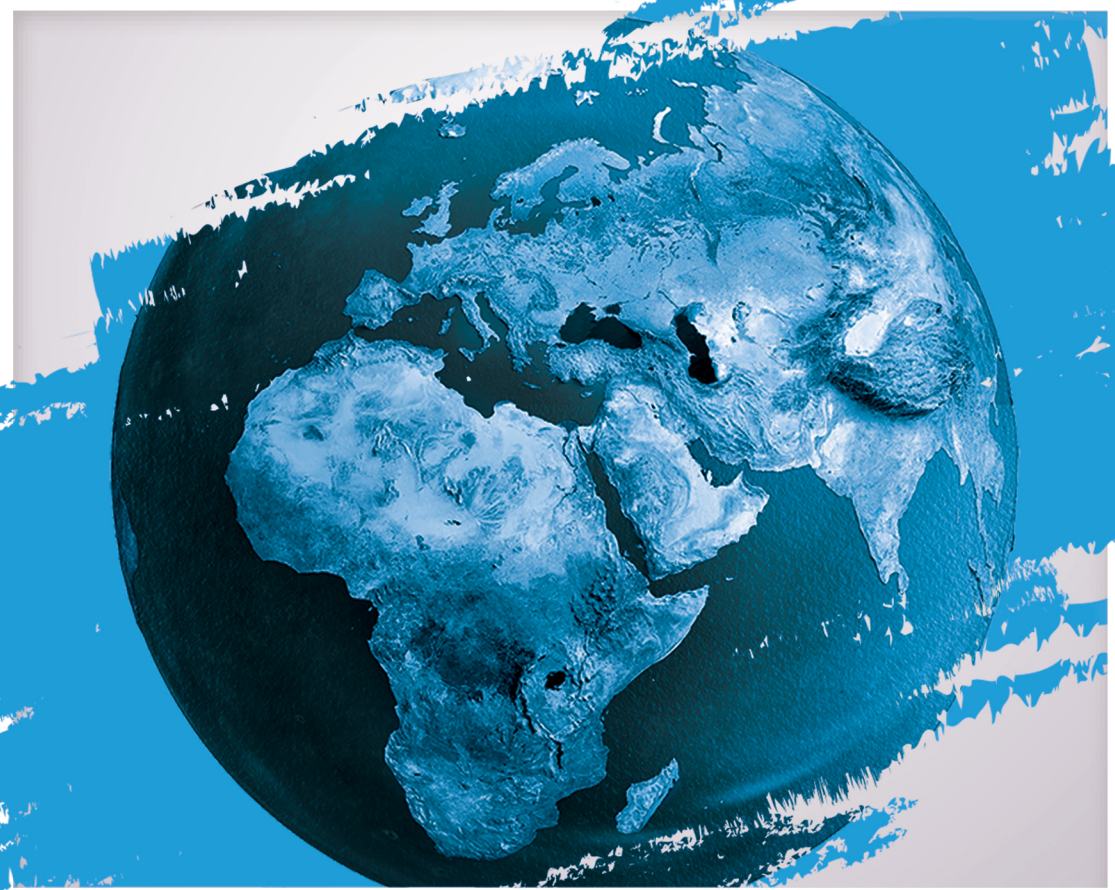

AYT

VİDEO KONU ANLATIMI
VİDEO SORU ÇÖZÜMLÜ

Öğrenmenin
EN Kolay
Yolu!

Yavuz YAŞAR
Ahmet ÜNLÜ

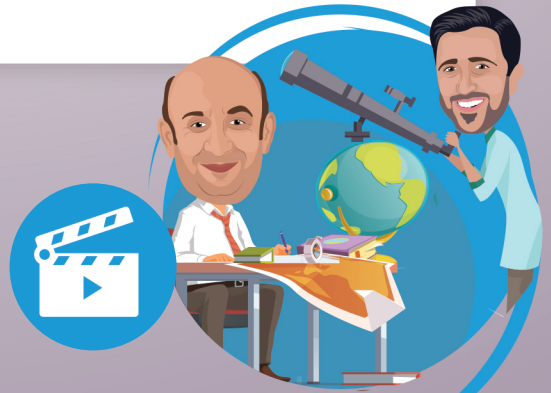
destek

COĞRAFYA

soru bankası

ens

Eğitimde Nitelikli Sayfa

95 TEST

1064 SORU

ÖĞRENMENİN EN KOLAY YOLU!

ENS Yayınları Destek Soru Bankaları konulardaki eksiklerinizi tamamlamak için size konu anlatımlı video desteği sunmaktadır. Destek testlerindeki soruların altındaki videoları uygulamadan izleyerek tüm AYT konularını yazarlarımızdan dinleme fırsatı bulabilirsiniz. Ayrıca yapamadığınız soruların video çözümlerini yine yazarlarımızın anlatımıyla dinleyebilirsiniz.

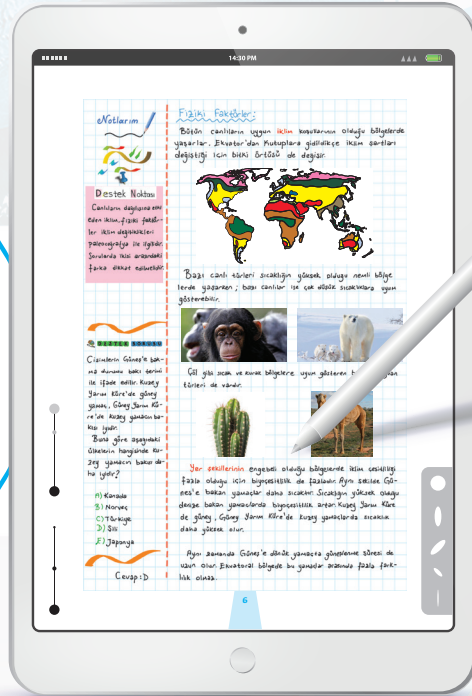

Google Play Store'dan ya da App Store'dan

ens

uygulamasını telefonunuza veya tabletlerinize indirin. Akıllı telefon ya da tablet kullanmıyorsanız www.ensyayinlari.com.tr adresimizden **VİDEO KONU ANLATIMLARI**'na ve **VİDEO SORU ÇÖZÜMLERİ**'ne kolaylıkla ulaşabilirsiniz.

Uygulamayı kullanarak evde, okulda, otobüste kendinizi hazır hissettiğiniz her yerde **VİDEO KONU ANLATIMLARI**'nı ve **VİDEO SORU ÇÖZÜMLERİ**'ni izleyebilirsiniz. Her ünitenin başında videoların içerikleriyle ilgili yönerge verilmiştir. Bu yönergelerden hareketle istediğiniz konunun videosunu izleyebilirsiniz.

Copyright © Bu kitabın her hakkı saklıdır.

Hangi amaçla olursa olsun,
bu kitabın tamamının ya da bir kısmının,
kitabı yayımlayan yayınevinin önceden
izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi
ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması,
yayımlanması ve depolanması yasaktır.

ISBN: 978-605-69638-0-3
1909 - 2 - 20

Sözel Branşlar Yayın Yönetmeni:

Mikail ÖZTAŞ

Yazarlar:

Yavuz YAŞAR - Ahmet ÜNLÜ

Editör:

Nuri SOYUDURU

Dizgi:

Zeki ÇIRKIN

Matbaa:

ensyayinlari@gmail.com

[ensyayinlari](https://www.instagram.com/ensyayinlari)

[Ens Yayınları](https://www.facebook.com/EnsYayinlari)

SUNUŞ

Kıymetli Öğrencilerimiz,

Bu zamana kadar pek çok sınavda ter döktünüz, göz nuru döktünüz; bundan sonra da hayatınızda önem arz eden pek çok sınavla karşılaşacaksınız. Üniversite sınavı belki de bu sınavların en kapsamlısı ve yorucu olanıdır. Ülkemizde pek çok öğrencinin ana sorunu, üniversite sınavına hazırlık döneminde “temel eksikliği”dir. **ENS Yayınları** olarak bu eksikliği gidermek amacıyla hazırladığımız “**DESTEK SERİSİ COĞRAFYA SORU BANKASI**”nı sizlere ulaştırmanın sevincini yaşıyoruz. İnsanı sınavlardan çok bilmediklerinin korkuttuğunu, hayatın kendisinin de bir sınav olduğu gerçeğini göz ardı etmeden, söyleyebiliriz.

ENS Yayınları Destek serisinin her bir ürünü, öğrenilemeyen ya da eksik öğrenme neticesinde unutilan, yani bilinmeyen konulara ışık tutmak, bu konularla ilgili kalıcı öğrenme sağlamak amacıyla hazırlanmıştır.

ENS Yayınları Destek Soru Bankası serisinin bir parçası olan video konu anlatımları Destek Soru Bankası’ndaki sorularla örtüşmekte, konu sıralamasına göre düzenlenen sorular, video desteği ile kademeli olarak kavratılmakta ve pekiştirilmektedir.

Ustabaşı olmanın yolu pratik yapmaktan geçmektedir. Çoğu öğrenci önceki dönemlerde aynı konunun işlendiğini ancak unutulduğunu itiraf etmektedir. Kalıcı öğrenme, yaparak-yaşayarak öğrenmeden geçmektedir. Biz de kalıcı öğrenmeyi gerçekleştirmek amacıyla elektronik ortamda uzman öğretmenlerimizin sunumunda yapılan konu anlatımlarıyla aynı doğrultuda hazırladığımız Destek Soru Bankalarımızın ideal soru sayısı ile kalıcı öğrenmeyi gerçekleştireceğine inanıyoruz.

ENS Soru Bankalarındaki soruların tamamı kademeli ve kalıcı öğrenmeyi gerçekleştirecek biçimde hazırlanmıştır. Soruların video çözümleri, pratik çözüm teknikleri ve konu tekrar desteği ile kitabın yazarları tarafından yapılmıştır.

Bu kitabın hazırlanmasında emeği geçen yazarlarımız Ahmet ÜNLÜ ve Yavuz YAŞAR’a; kitabın kontrol edilmesinde bize destek veren öğretmenlerimizden Selahattin GÜLER’e; Dizgi – Tasarım Uzmanımız Zeki ÇİRKİN’e ve editörümüz Nuri SOYUDURU’ya sonsuz teşekkürlerimizi sunarız.

Unutmayın ki hayat mücadelelerle dolu ve uzun bir yolculuktur. Bu uzun yolculukta size DESTEK olmak bizim en büyük sevinç ve gurur kaynağımız olacaktır.

ENS YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE

DOĞAL SİSTEMLER	5
Biyçeşitlilik ve Biyçeşitliliği Etkileyen Faktörler	9
Biyomlar	13
Ekosistemlerin İşleyişi, Enerji Akışı ve Madde Döngüleri	17
Su Ekosistemleri	21
Ekstrem Olaylar	25
Ekolojik Döngülere İnsan Müdahaleleri	29

2.ÜNİTE

BEŞERİ SİSTEMLER	33
Nüfus Politikaları	41
Türkiye'nin Nüfus Politikaları ve Gerekçeleri ..	45
Tarihsel Süreçte Şehirler ve Şehirlerin Etki Alanları	49
Şehirleşme, Sanayileşme ve Göç İlişkisi	53
Türkiye'de Kırsal ve Kent Yerleşmeleri	57
Ekonomik Faaliyetlerin Sosyal ve Kültürel Etkileri	61
Günümüz Dünyasından Geleceğin Dünyasına Nüfus, Yerleşme ve Ekonomi	65
Üretim, Tüketim - Dağıtım Sektörlerinin Etkileşimi	69
Doğal Kaynaklar ve Ekonomi İlişkisi	73
Dünya'da ve Türkiye'de Doğal Kaynaklar ve Ekonomi İlişkisi	77
Türkiye'de Uygulanan Ekonomi Politikaları, Türkiye Ekonomisinin Sektörel Dağılımı	81
Türkiye'de Tarım	85
Türkiye'de Hayvancılık ve Ormancılık	93
Türkiye'de Madenler ve Enerji Kaynakları	97
Türkiye'de Sanayi	103
Türkiye'de Hizmet Sektörü, Ulaşım, Ticaret ve Tarihi Ticaret Yolları	107
Türkiye'de Turizm ve Turizm Politikaları	113
Türkiye'nin İşlevsel Bölgeleri ve Bölgesel Kalkınma Projeleri	119

3.ÜNİTE

KÜRESEL ORTAM, BÖLGELER VE ÜLKELER	123
Kültürü Oluşturan Unsurlar, Kültür Bölgeleri ve İlk Kültür Merkezlerinin Ortaya Çıkışı	127
Madeniyetlerin Merkezi Türkiye ve Türk Kültürü	131
Küresel Ticaret (Ham Madde, Üretim ve Pazar)	135
Dünya'da Turizm	139
Ülkeleri Tanıyalım	143
Farklı Ülkelerde Tarım Ekonomi İlişkisi	151
Küresel Örgütler ve Bölgesel Örgütler	155
Tarihi Süreçte Kıtaların ve Okyanusların Konumsal Öneminin Değişimi, Ülkelerin Konumlarının Bölgesel ve Küresel Etkileri	159
Türkiye'nin Jeopolitiği	163
Doğal Kaynakların Küresel ve Bölgesel Etkileri	167
Enerji Taşımacılığı	171
Sıcak Çatışma Bölgeleri	175

4.ÜNİTE

ÇEVRE VE TOPLUM	179
Çevre Sorunları ve Türleri	183
Madenler ve Enerji Kaynaklarına Ait Kullanımın Çevresel Etkileri.....	187
Yenilenemeyen Kaynaklar ve Tükenebilirlik, Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Kullanımı	191
Doğal Kaynak Kullanımının Çevresel Sonuçları ve Arazi Kullanımı	195
Küresel Çevre Sorunları	199
Doğal Kaynakların Sürdürülebilir Kullanımı ve Geri Dönüşüm	203
Doğal Çevrenin Sınırlılığı ve Doğal Kaynakların Bilinçsiz Kullanımı	207
Ülkelerin Çevre Sorunlarına Yaklaşımları, Çevre Sorunlarının Önlenmesinde Bireylere Düşen Görevler, Çevresel Örgütler, Çevre Anlaşmaları ve Etkileri, Ortak Doğal ve Kültürel Mirasa Yönelik Tehditler	211
Cevap Anahtarları	215

1.

ÜNİTE

Doğal Sistemler

KONULAR

- Biyoçeşitlilik ve Biyoçeşitliliği Etkileyen Faktörler
- Biyomlar
- Ekosistemlerin İşleyişi, Enerji Akışı ve Madde Döngüleri
- Su Ekosistemleri
- Ekstrem Olaylar
- Ekolojik Döngülere İnsan Müdahaleleri

Soruları çözmeye başlamadan önce bu testte yer alan sorularla ilgili **konu anlatım videolarını** izleyiniz. Videoların içerikleri aşağıdaki gibidir.

1. Bölüm **Biyçeşitlilik ve Biyoçeşitliliğe Etki Eden Faktörler**

Destek 1 Sf 9

1. video: Biyosfer Nedir?	7. video: Toprağın Biyoçeşitliliğe Etkisi
2. video: Biyoçeşitliliğin Fazla Olduğu Bölgeler	8. video: Biyolojik Faktörlerin Biyoçeşitliliğe Etkisi
3. video: Biyoçeşitliliğe Etki Eden Faktörler	9. video: Paleo Coğrafyanın Biyoçeşitliliğe Etkisi
4. video: Biyoçeşitliliğe Etki Eden Fiziki Faktörler	10. video: İnsan Faaliyetlerinin Biyoçeşitliliğe Etkisi
5. video: Yer Şekillerinin Biyoçeşitliliğe Etkisi	11. video: İklim Değişikliklerinin İnsan Faaliyetlerine Etkisi
6. video: Bakırın Biyoçeşitliliğe Etkisi	

2. Bölüm **Biyomlar**

Destek 2 Sf 13

1. video: Biyom Nedir?	3. video: Biyomların Özellikleri
2. video: Biyomların Dağılımını Etkileyen Faktörler	

3. Bölüm Ekosistemlerin İşleyişi, Enerji Akışı ve Madde Döngüleri

Destek 3 Sf 17

1. video: Ekosistem Nedir? Ekosistemi Oluşturan Unsurlar Nelerdir?	5. video: Fotosentez
2. video: Ekosistemi Oluşturan Unsurlar Arasındaki Etkileşim	6. video: Karbon Döngüsü
3. video: Ekosferin Bölümleri	7. video: Oksijen Döngüsü
4. video: Besin Zinciri	8. video: Azot Döngüsü

4. Bölüm Su Ekosistemleri

Destek 4 Sf 21

1. video: Su Ekosistemlerinin Çeşitleri	5. video: Su Ekosistemlerinde Biyoçeşitliliğin Fazla Olduğu Bölgeler
2. video: Su Ekosistemlerinin Zengin Olduğu Bölgeler	6. video: Göl Ekosistemleri
3. video: Su Ekosistemlerinde Yaşayan Canlılar	7. video: Su Döngüsünün Özellikleri ve Yararları
4. video: Aerosol Nedir?	

5. Bölüm Ekstrem Olaylar

Destek 5 Sf 25

1. video: Ekstrem Olay Nedir?
2. video: Ekstrem Olayların Çeşitleri
3. video: Aşırı Sıcaklık ve Soğukların Etkileri ve Görüldükleri Bölgeler
4. video: Şiddetli Rüzgârlar ve Fırtınaların Etkili Olduğu Bölgeler
5. video: Heyelanın Oluşumu ve Etkileri
6. video: Şiddetli Depremlerin Yaşandığı Bölgeler
7. video: Depremlerin Özellikleri ve Etkileri
8. video: Tsunami ve Etkileri
9. video: Volkanizmanın Etkileri

6. Bölüm Ekolojik Döngülere İnsan Müdahaleleri

Destek 6 Sf 29

1. video: Su Kaynaklarının Kullanımının Artmasının Nedenleri
2. video: Su Kaynaklarının Aşırı Kullanımının Sonuçları
3. video: Su Döngüsüne Zarar Veren Durumlar
4. video: Su Tüketiminin Fazla Olduğu Alanlar
5. video: Fosil Yakıtların Kullanımı
6. video: Küresel Isınma
7. video: Küresel Isınmaya Karşı Alınacak Önlemler
8. video: HES'lerin Etkileri
9. video: Ekolojik Döngülere Zarar Veren Uygulamalar

1. Canlıların yaşadığı doğal ortama **biyosfer (canlılar küresi)** denir. Biyosfer, doğal çevreyi oluşturan dört temel ortamın canlı yaşamına uygun olan bölümleri için kullanılan bir terimdir.

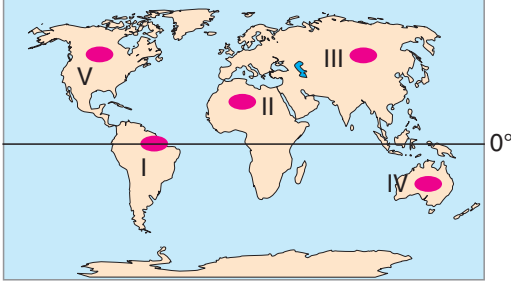
- I. Atmosfer
- II. Astenosfer
- III. Hidrosfer
- IV. Litosfer

Yukarıda verilenlerden hangilerinin bir bölümü **biyosfer içinde değerlendirilemez?**

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

1. VİDEO

2.

Yukarıdaki haritada numaralandırılan alanların hangisi uygun iklim koşulları nedeniyle **biyoçeşitliliğinin en fazla olduğu bölgedir?**

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. VİDEO

3. Dünya genelinde canlıların dağılışı ile ilgili farklılıklar ortaya çıkmıştır. Bu durum çeşitli etkenlere bağlıdır.

Buna göre,

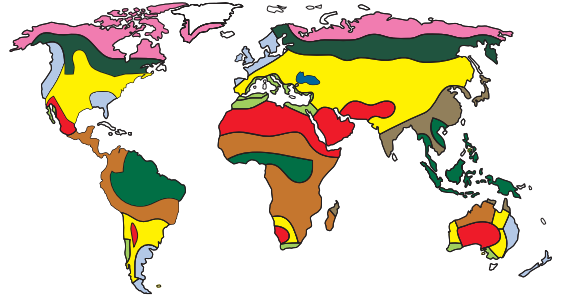
- I. iklim,
- II. kıtaların kayması,
- III. yer şekilleri,
- IV. toprak tipi

faktörlerinden hangileri bu dağılışı etkileyen fiziki faktörler arasında yer alır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) I, III ve IV

3. VİDEO

4.

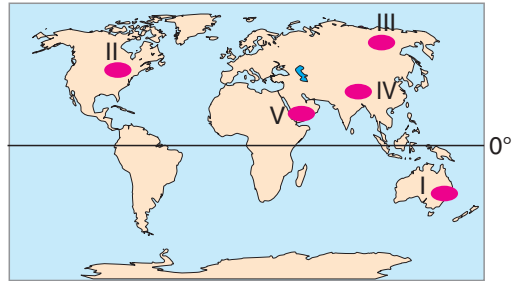
Tropikal yağmur ormanı	Savan	Tundra
Muson yağmur ormanı	İğne yapraklı orman	Bozkır
Ilıman yaprak dökken orman	Çöl	Maki

Yukarıdaki haritada gösterildiği gibi bitki türlerinin Ekvator'dan kutuplara gidildikçe değişmesine yol açan etkenler arasında aşağıdakilerden hangisi **yer almaz?**

- A) Sıcaklığın azalması
- B) Toprak tipinin değişmesi
- C) Güneş ışınlarının geliş açısının değişmesi
- D) Buharlaşma şiddetinin değişmesi
- E) Yer çekiminin kutba doğru artması

4. VİDEO

5. Yer şekillerinin engebeli olduğu bölgelerde iklim çeşitliliği de fazladır. Bu özellikteki bölgelerde biyoçeşitlilik fazla olur.

Buna göre haritada numaralandırılan bölgelerden hangisinde **biyoçeşitliliğin daha fazla olduğu** söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. VİDEO

6. Cisimlerin Güneş'e göre konumlarına bakı denir. Bakı etkisiyle Güneş'e dönük olan yamaçlarda güneşlenme süresi daha uzundur. Bu yamaçta Güneş'e bakmayan yamaca oranla sıcaklığa uyum gösteren bitkiler daha fazla yetişir.

Buna göre aşağıdaki ülkelerden hangisinde kuzey yamaçta sıcaklığa dayanıklı bitkilerin diğerlerine oranla daha fazla olması beklenir?

- A) Kanada B) İngiltere C) Arjantin
D) İtalya E) Japonya

6. VİDEO

7. Kurak ve yarı kurak bölgelerde toprakta tuz ve kireç birikir. Bu durum toprağın verimini azaltır. Buna bağlı olarak biyoçeşitlik de az olur.

Buna göre aşağıdaki alanların hangisinde biyoçeşitliğin daha az olması beklenir?

- A) Batı Avrupa B) Orta Afrika
C) Amazon Havzası D) Endonezya
E) Orta Asya

7. VİDEO

8. Aşağıdakilerden hangisi biyolojik etkenlerin biyoçeşitliğe verdiği zararlı faaliyetlere örnek olarak gösterilemez?

- A) Bataklıkların tarım alanına dönüştürülmesi
B) Milli park alanlarının ilan edilmesi
C) Orman alanının mera alanı haline getirilmesi
D) Dik yamaçlarda tarım yapılması
E) Dere yataklarının kurutulması

8. VİDEO

9. Jeolojik süreç içerisinde Dünya önemli değişiklikler göstermiştir. Başlangıçta "Pangea" adı verilen tek kıta zamanla ayrılmış üzerlerindeki bitki ve canlı toplulukları da kıtalarla beraber birbirinden uzaklaşmıştır. Bununla beraber kıtaların birbirine bakan taraflarında benzer bitki ve hayvan türleri yaşamaktadır.

Yukarıda canlıların Dünya üzerinde dağılımını etkileyen faktörlerden hangisinden söz edilmektedir?

- A) Biyolojik etkenler B) Toprak tipi
C) Paleocoğrafya D) İnsan etkisi
E) İklim tipi

9. VİDEO

10. İnsan faaliyetleri sonucu bitki ve hayvanların doğal yaşam alanlarında değişiklikler olur. Bazen bitki ve canlı türleri azalırken bazen de yayılış alanlarında genişlemeler meydana gelir.

Buna göre Süveyş Kanalı'nın açılması ile;

- I. Kızıldeniz'de yaşayan bazı balıkların Akdeniz'e geçmesi,
II. Kızıldeniz'deki balıkçılık faaliyetlerinin azalması,
III. Akdeniz'deki biyoçeşitliğin azalması

durumlarından hangilerinin yaşandığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

10. VİDEO

11. Milyonlarca yıl içinde Dünya'nın sıcaklığının artması veya azalması pek çok canlı türünün yok olmasına ya da yaşam alanının değişmesine yol açmıştır. Kuvaterner döneminde Kutuplardaki buzullar Karadeniz'in kuzeyine kadar yayılmış Anadolu kutup altı bitki ve canlılarının yaşayabildiği bir bölge haline gelmiştir.

Yukarıda anlatılan durum biyoçeşitlikle aşağıdakilerden hangisi arasındaki ilişkiyi örneklendirmektedir?

- A) Biyolojik faktörler
B) Küresel iklim değişikliği
C) Yer şekilleri
D) İklim tipleri
E) Kıtaların kayması

11. VİDEO

1. ➤ Benzer bitki ve canlı türlerinin yaşadığı doğal ortamdır.
- Bir canlı türünün doğal yaşam alanıdır.
- Bir canlının değişen doğal çevreye uyum göstermesidir.
- Canlı ve cansız çevrenin oluşturduğu bütündür.

Yukarıda verilenler arasında aşağıdaki terimlerden hangisi ile ilgili bir bilgi bulunmamaktadır?

- A) Ekosistem B) Habitat C) Popülasyon
D) Biyom E) Adaptasyon

2. Jeolojik süreç içinde milyonlarca yıl devam eden bir takım durumlar bitki ve diğer canlıların yaşam alanlarında değişikliklere neden olmuştur.

Bu durum biyoçeşitliliğe etki eden hangi kavramlar ifade edilir?

- A) Toprak tipi
B) İnsan faaliyetleri
C) Paleocoğrafya
D) Yer şekilleri
E) İklim şartları

3. **Biyoçeşitlilik ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

- A) Yeryüzünde yaşayan insan, bitki ve hayvanlar biyoçeşitliliği meydana getirir.
- B) Denizlerde biyoçeşitliliğin en fazla olduğu alanlar mercan resifleridir.
- C) Bir dağ yamacında yükseldikçe sıcaklık azaldığı için biyoçeşitlilik de azalır.
- D) İnsanlar bilinçli ya da bilinçsiz olarak her zaman biyoçeşitliliğe zarar verir.
- E) Kuzey Yarım Küre'de biyoçeşitlilik Güney Yarım Küre'den daha fazladır.

4. **Aşağıdakilerden hangisi Dünya üzerinde biyoçeşitliliği olumsuz etkileyen faktörler arasında yer almaz?**

- A) Orman alanlarının azalması
B) Dere yataklarının değiştirilmesi
C) Kimyasal gübre kullanımının artması
D) Fosil yakıtların kullanımının azalması
E) Kıyıların doldurularak yerleşmeye açılması

5. Bir canlı türünün doğal yaşam alanının değişmesi ya da başka bir bölgeye götürülmesi çoğu zaman canlı türünü olumsuz etkiler bununla beraber bazı canlılar değişen ortam şartlarına uyum gösterebilir. Bu olaya **adaptasyon** denir.

Aşağıdakilerden hangisi adaptasyona örnek olarak verilemez?

- A) Kutup ayılarının beyaz renkli olması
B) Balinaların derilerinin altında kalın bir yağ tabakası bulunması
C) Kaktüslerin köklerinin derinlere doğru uzanması
D) Amazon'daki bitkilerin geniş yapraklı olması
E) Göçmen kuşların yazın kuzey ülkelerine göç etmesi

6.

Yukarıda gösterilen Mısır'daki Aswan barajının açılması insan faaliyetlerinin doğal çevre üzerindeki olumsuz etkilerine bir örnektir.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisine yol açması beklenemez?

- A) Balıkların ırmağın kaynağına ulaşmalarının engellenmesi
B) Nil Nehri'nin getirdiği alüvyonların deltaya ulaşmaması
C) Irmak içinde radyoaktif atıkların birikmesi
D) Baraj havzasında parazitlerin artması
E) Baraj gölünün genişleyerek tarım alanlarını daraltması

7. İnsan faaliyetleri ya da bir takım doğal etkenler birçok canlı türünün neslinin yok olma tehlikesine yol açmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi sözü edilen canlı türlerinden biri değildir?

- A) Panda
B) Kelaynak kuşları
C) Sumatra kaplanı
D) Kutup ayıları
E) Sivas Kangalı

8.

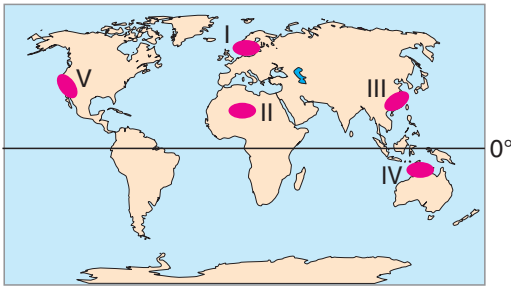

Sibiryalı kurtlarının doğal yaşam alanı olmayan Türkiye'nin güney bölgelerine getirilmesi hayvanların vücut sağlığı üzerinde ve psikolojilerinde olumsuz etkiler bırakmaktadır.

Bu durumun biyoçeşitliliğe etki eden hangi faktörle ilişkili olduğu söylenebilir?

- A) Sıcaklık
B) Toprak tipi
C) Kıtaların kayması
D) Bakı
E) Yer şekilleri

9.

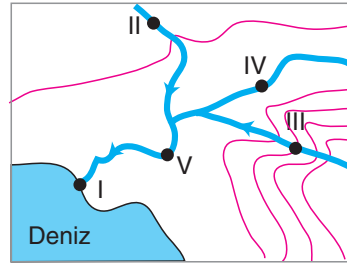
Yukarıdaki haritada numaralandırılan bölgelerden hangisinde uzun süren kuraklığa uyum sağlamış olan bitki ve canlı türleri daha fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Belli bir bölgede tek bir türe ait canlılardan oluşan topluluk aşağıdakilerden hangisi ile ifade edilir?

- A) Habitat B) Popülasyon C) Fauna
D) Biyom E) Flora

11. Bir akarsuda yatak eğiminin artması akarsuyun hızını da artırır. Bu bölgelerde durgun sulara oranla biyoçeşitlilik daha az olur.

Buna göre yukarıdaki izohips haritasında gösterilen akarsuyun hangi bölgesinde biyoçeşitliliğin daha az olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Günümüzde canlı tür ve sayısında meydana gelen azalma geçmiş çağlara oranla çok daha hızlı bir şekilde gerçekleşmektedir.

Bu duruma neden olan etkenler arasında;

- I. organik tarım yöntemlerinin yaygınlaşması,
II. Dünya nüfusunun artması,
III. ihtiyaçların artması

durumlarından hangileri gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

1. Dünya genelinde biyomlar karasal biyomlar ve su biyomları olarak iki temel gruba ayrılır. Su biyomlarında suyun kimyasal yapısı ayırt edici bir özellik iken kara biyomlarında ayırt edici özelliktir.

Yukarıdaki metinde bırakılan yer aşağıdakilerden hangisi ile doldurulursa doğru bilgi verilmiş olur?

- A) Hayvan türleri
B) Bitki türleri
C) İklim tipi
D) Toprak tipi
E) Enlem değerleri

1. VİDEO

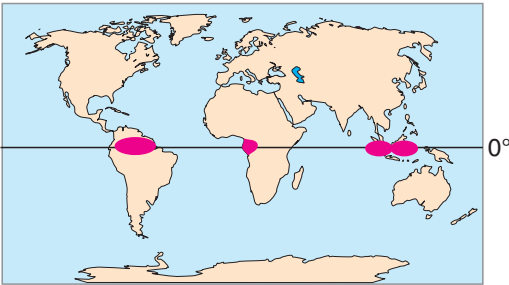
2. Biyomların oluşumunda bölgenin sıcaklık, yağış toprak özellikleri gibi pek çok unsur etkilidir. Buna bağlı olarak belli biyomlar belli bölgelerde bulunur.

Buna göre aşağıdaki biyomlardan hangisinin orta kuşakta yayılış göstermesi beklenemez?

- A) Tatlı su B) Tuzlu su C) Dağ
D) Tundra E) Çayır

2. VİDEO

3.

Yukarıdaki haritada dağılışı gösterilen biyom aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Savan B) Yağmur ormanı
C) Çalılık D) Dağ
E) Tatlı su

3. VİDEO

4. ➤ Ağaçların boyları 120 metreye kadar ulaşabilir.
➤ Sıcaklık ve nem koşulları yeterli olduğu için biyoçeşitlilik fazladır.
➤ Bitkilerin kökleri fazla derinlere uzanmaz, etrafa dağılır.
➤ Kuş, böcek, maymun, sürüngen popülasyonu çok fazladır.

Yukarıda önemli özellikleri verilen biyom aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Savan
B) Çayır
C) Yağmur ormanı
D) İğne yapraklı orman
E) Tundra

3. VİDEO

5. Coğrafya öğretmeni Selma Hanım öğrencilerinden savan biyomu ile ilgili bilgi vermelerini istiyor.

Bunun üzerine,

Ahmet : Kışın yapraklarını döken uzun boylu ağaçlar yaygındır.

Sümeyye : Biyoçeşitliliğin en fazla olduğu biyomdur.

Aslı : Bitkilerin kök sistemleri gelişmiş ve iğne yapraklı türler yaygındır.

Ali : Yazın yeşeren, sonbaharda sararan uzun otlar ortasında tek tek ağaçlar yer alır.

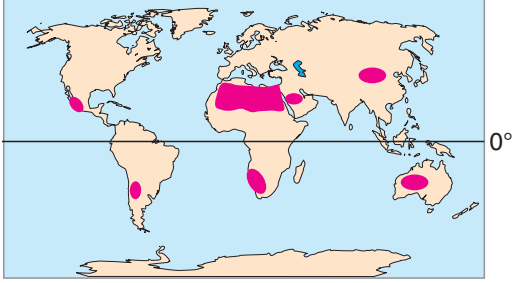
diye cevaplar veriyor.

Buna göre hangi öğrencilerin verdiği cevaplar doğrudur?

- A) Yalnız Ali
B) Ahmet ve Aslı
C) Sümeyye ve Ali
D) Ahmet ve Sümeyye
E) Aslı ve Ali

3. VİDEO

6.

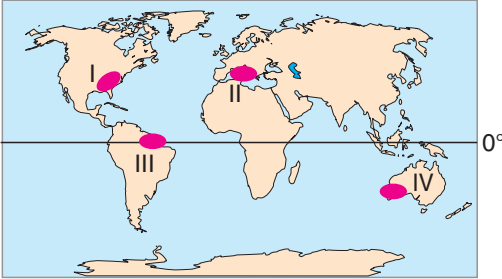

Yukarıda görseli ve haritada belli başlı dağılış alanları gösterilen biyom aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Savan B) Tundra C) Çalılık
D) Dağ E) Çöl

3. VİDEO

7.

Yukarıdaki haritada numaralandırılarak gösterilen bölgelerden hangi ikisi aynı biyom içinde yer alır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. VİDEO

8.

Benzer bitki ve hayvan türleri barındıran coğrafi bölgelere biyom denir. Her biyomun kendine has bitki ve hayvan türü vardır.

Buna göre aşağıdaki canlılardan hangisinin diğerleri ile aynı biyomda bulunması beklenemez?

- A) Jaguar B) Kaplan C) Orangutan
D) Tarantula E) Misk öküzü

3. VİDEO

ens Yayınları

9.

Mehmet, yaz tatilinde 15 gün için yukarıda görseli verilen gittiği ülkede yaz mevsimi olmasına rağmen sıcaklık değerlerinin 10°C'yi geçmediğini, kış boyu donan toprağın birkaç ay çözüldüğünü öğreniyor. Toprak üzerinde kısa boylu otların ve çalıkların yetiştiğini kutup tilkisi, kutup ayısı ve karkuşları gibi canlıların yaşadığını gözlemliyor.

Buna göre Mehmet'in gittiği ülkenin hangi biyom içinde yer aldığı söylenebilir?

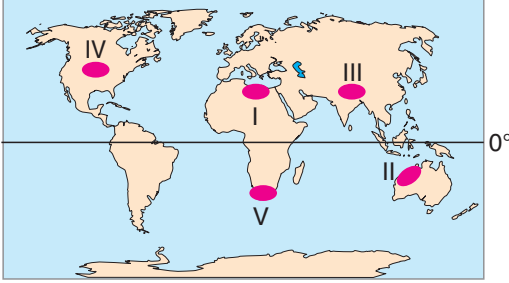
- A) Kutup
B) Dağ
C) Tundra
D) İğne yapraklı orman
E) Karışık yapraklı orman

3. VİDEO

1. Aşağıdaki canlılardan hangisinin diğerleri ile aynı biyomda yer alması beklenemez?

- A) Puma B) Keçi C) Yabani koyun
D) Tilki E) Karibu

2. Yükseltinin fazla olduğu bölgelerde sıcaklığın azalmasına bağlı olarak bitki ve hayvan türleri azalır. Bu bölgelerde yaşayan canlılar düşük sıcaklık, besin azlığı gibi sert tabiat koşullarına uyum sağlayan türlerdir.

Yukarıdaki haritada numaralandırılarak gösterilen bölgelerden hangisi anlatılan bitki ve canlıların yaşadığı biyomlardan biridir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Ankara'da yaşayan Sudem yaz tatilinde başka bir ülkede yaşayan teyzesini ziyarete gidiyor. Gittiği ülkede gece ve gündüz arasındaki sıcaklık farkının 50°C'ye ulaştığını, yağışların yok denecek kadar az olduğunu, bitki örtüsünün çok cılız ve dikensi bitkilerden oluştuğunu gözlemliyor. Kertenkele, örümcek, akrep, akbaba gibi hayvanların yanında develerin de çok fazla olduğunu fark ediyor.

Buna göre Sudem'in gittiği ülke aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Brezilya B) İtalya C) Kanada
D) Endonezya E) Umman

4. Türkiye'nin de içinde bulunduğu orta enlemler aşağıdaki biyomlardan hangisinin yayılış alanı içinde yer almaz?

- A) Çayır B) Dağ C) Savan
D) Karma orman E) Çalılık

5. ➤ Sonbaharda yapraklarını döken karma ormanlar yaygındır.
➤ Boz ayı, sincap, samur, karaca, kurt, geyik gibi hayvanlar bulunur.
➤ Orta enlemlerde geniş alanlara yayılmıştır.
➤ Yaz ve kış arasında 20°C yi aşan sıcaklık farkları oluşur.

Yukarıda önemli özellikleri verilen biyomun aşağıdaki ülkelerden hangisinde daha geniş alanlarda görüldüğü söylenebilir?

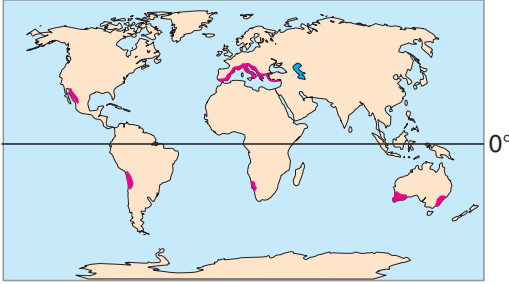
- A) Norveç B) Endonezya C) Türkiye
D) Mısır E) Nijerya

6. ➤ Bizon
➤ Lama
➤ Bufalo
➤ Koyun, keçi
➤ Yabani at

Yukarıda belli başlı hayvan türleri verilen çayır ve ot biyomu aşağıdaki ülkelerin hangisinde daha geniş alanlarda görülür?

- A) Peru B) Fransa C) Avustralya
D) Çin E) Rusya

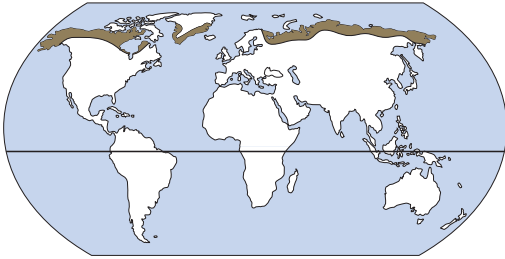
7. Aşağıdaki haritada bir biyomun belli başlı dağılım alanları gösterilmiştir.

Bölgelerin iklim ve bitki örtüsü düşünüldüğünde bu biyomun aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Çalılık
B) Karma Orman
C) Savan
D) Dağ
E) İğne yapraklı orman

8.

Yukarıdaki haritada Dünya üzerindeki dağılışı gösterilen biyom aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kutup
B) Tundra
C) Savan
D) Dağ
E) Çayır

9. Kuzey ve Güney Kutbu'nda benzer iklim şartları yaşanmasına rağmen birebir aynı olmadığı için farklı hayvan türleri de yaşamaktadır.

Buna göre Kuzey Kutbu'nda aşağıdaki hayvanlardan hangisinin yaşadığı söylenemez?

- A) Kutup ayısı
B) Kutup tilkisi
C) Penguen
D) Fok
E) Deniz aslanı

10. > Yaz yağışlarının olduğu dönemde uzun boylu otlar yetişir.
> Tek tek ağaç veya küçük gruplar halinde ağaçlar da bulunur.
> Otçul hayvanlar genel olarak kalabalık sürüler halinde yaşar.
> Yıllık sıcaklık ortalaması 15°C'nin altına düşmez.

Yukarıda önemli özellikleri verilen biyomda aşağıdaki hayvanlardan hangisinin yaşadığı söylenemez?

- A) Zürafa
B) Antilop
C) Fil
D) Ren geyiği
E) Kaplan

11. > Hayvanların derilerinin altında kalın bir yağ tabakası bulunur.
> Bitki yetişmez.
> Sıcaklık ortalaması yıl boyu 0°C'nin altındadır.
> 24 saati aşan gündüz ve geceler yaşanır.

Yukarıda önemli özellikleri verilen biyom aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tundra
B) Kutup
C) Savan
D) Tayga
E) Tuzlu su

12. Su biyomları suyun kimyasal özelliğine göre tatlı su biyomu ve tuzlu su biyomu olarak ikiye ayrılır. Her iki biyomunda bitki ve hayvan türleri birbirinden farklıdır.

Buna göre aşağıdaki hayvanlardan hangisi diğerlerinden farklı bir biyom içinde yer alır?

- A) Yunus
B) Balina
C) Ahtapot
D) Penguen
E) Su aygırı

1. Canlı ve cansız varlıklardan oluşan doğal sisteme **ekosistem** denir. Ekosistem içindeki canlı öğeler bitkiler, hayvanlar ve mikroorganizmalardır. Ekosistemi oluşturan cansız öğeler ise kimyasal ve fiziksel öğeler olarak ikiye ayrılır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ekosistemi oluşturan fiziksel öğelerden biri değildir?

- A) Işık B) Sıcaklık C) Rüzgar
D) Yağış E) Vitamin

1. VİDEO

2. Bir ekosistemin büyüklüğü oldukça farklılık gösterebilir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi en büyük ekosistemdir?

- A) Denizler B) Okyanuslar C) Litosfer
D) Dünya E) Atmosfer

1. VİDEO

3. Bir ekosistemi oluşturan unsurlar arasında sürekli bir etkileşim vardır. Ekosistemi oluşturan unsurlarda meydana gelen bir sorun diğer unsurlar üzerinde de olumsuz sonuçlar doğurur.

Aşağıdakilerden hangisi bu duruma örnek olarak verilebilir?

- A) Tavukların itlaf edilmesi sonucu kenelerden bulaşan hastalıkların artması
B) Yer altı sularının artmasıyla tarımda verim artışı olması
C) Göçmen kuşların yazları soğuk ülkelere göç etmesi
D) Kutup ayılarının derilerinin altında yağ tabakası bulunması
E) Çöllerde yılanların geceleri avlanması

2. VİDEO

4.

Yukarıdaki görselde orman ekosisteminde yaşanan bir sorun gösterilmiştir.

Bu bölgede,

- I. Biyoçeşitlilik azalmıştır.
II. Karbondioksit oranı artmıştır.
III. Toprakta mineral birikimi olmuştur.
IV. Göç edemeyen canlılar yok olmuştur.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) I, II ve IV

2. VİDEO

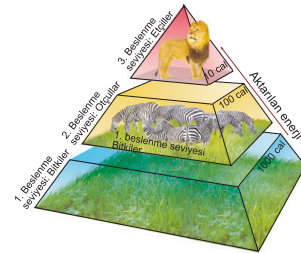
5. Dünya ekosistemi (ekosfer) çeşitli unsurlardan oluşur.

Aşağıdakilerden hangisi ekosferi oluşturan unsurlardan biri değildir?

- A) Göl B) Manto C) Bataklık
D) Kara E) Deniz

3. VİDEO

6. Aşağıdaki görselde ekosfer içinde gerçekleşen besin piramidi verilmiştir.

Bu piramide bakılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Enerji akışı tek yönlüdür.
B) Üst seviyelere gildikçe tür sayısı azalır.
C) En çok enerji üreticiler denilen yeşil bitkilerde bulunur.
D) Canlılar arasında enerji akışı beslenme yoluyla gerçekleşir.
E) Büyük etçiller enerjinin tamamını depo ederler.

4. VİDEO

7. Aşağıdakilerden hangisi besin zinciri içinde diğerlerinden farklı bir grupta yer alır?

- A) Kurt B) Yılan C) Sırtlan
D) Tavşan E) Tilki

4. VİDEO

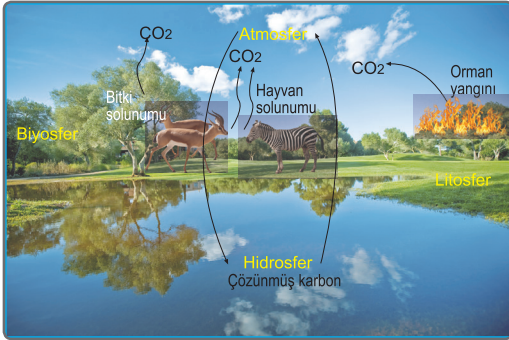
8. Yeşil bitkiler havadan CO₂ ve topraktan aldıkları suyu güneş ışığı ve bünyelerindeki klorofil yardımı ile O₂ ve besin maddelerine dönüştürür. Bu olaya denir.

Yukarıdaki bilginin doğru olabilmesi için olan yere aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?

- A) Enerji akışı B) Su döngüsü
C) Fotosentez D) Besin zinciri
E) Fotoliz

5. VİDEO

9. Aşağıdaki görselde atmosferdeki karbon döngüsü gösterilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi atmosferde karbon tüketimine yol açan süreçlerden biri değildir?

- A) Fotosentez olayı
B) Volkanik faaliyetler
C) Fosil yakıtların oluşması
D) Karbonatlı kayaçların oluşması
E) Kabuklu deniz hayvanlarının kabuklarının oluşması

6. VİDEO

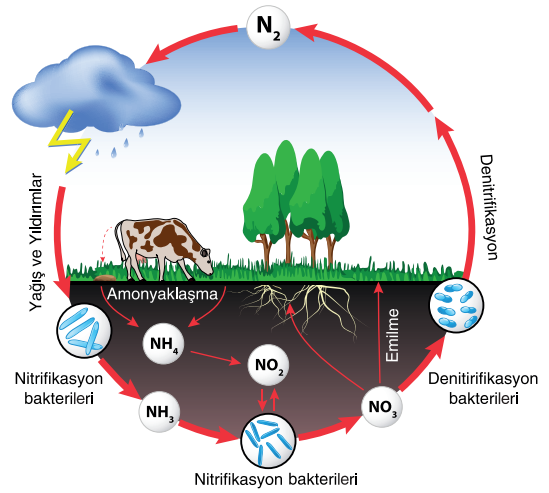
10. Oksijen hayatın devamı için en önemli gazlardan biridir. Oksijen olmayan bir ortamda canlılığın devam etmesi mümkün değildir. Bununla beraber oksijen yanıcı bir gaz olduğu için fazla olması da sorun olabilmektedir. Ekosistem içinde oksijen belli süreçler içinde döngü halindedir.

Hayatın devamı için gerekli olan bu döngü içinde aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Fotosentez
B) Fotoliz
C) Solunum
D) Yeşil bitkiler
E) Radyoaktif patlamalar

7. VİDEO

11.

Yukarıdaki görselde verilen azot döngüsü ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Azot atmosferde bulunan gazlardan biridir.
B) Bitkiler azotu doğrudan havadan alır.
C) Azot döngüsünde bakterilerin önemli bir etkisi vardır.
D) Azot yağışlar ve yıldırımlarla toprağa geçer.
E) Canlılar azot döngüsünde önemlidir.

8. VİDEO

1. Ekosistemle ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Kara ekosistemleri Dünya genelinde bütünlük gösterir.
- B) Ekosistemler arasında etkileşim vardır.
- C) Ekosistemler arasındaki sınırlar kesin olarak ayırt edilebilir.
- D) Ekosistemler kendini yenileyemez.
- E) Ekosistemdeki canlılar ile cansızlar arasında etkileşim yoktur.

2. Besin zincirinde aşağıdaki canlılardan hangisi farklı bir grupta yer alır?

- A) Çekirge
- B) Fare
- C) Geyik
- D) Kartal
- E) İnek

3. İnsanlar doğal süreçlerin işleyişine müdahale ederek çoğu zaman doğal süreçlere zarar vermiştir.

Buna göre aşağıdaki insan faaliyetlerinden hangisinin doğal süreçlere daha az zarar verdiği söylenebilir?

- A) Fosil yakıtların kullanımının artması
- B) Akarsular üzerine baraj yapılması
- C) Dere yataklarının yerleşmeye açılması
- D) Termik santrallerin yapımına öncelik verilmesi
- E) Tarımda kimyasal gübre kullanılması

4. Seren, coğrafya dersinde proje ödevi olarak aldığı oksijen döngüsünü anlatırken şu bilgileri vermiştir:

- I. Oksijen atmosferde en az bulunan gazdır.
- II. Besinlerin vücutta yakılması sırasında oksijen tüketilir.
- III. Bir ortamda oksijenin az olması fotosentez sürecini engeller.
- IV. Suyun güneş ışığı yardımı ile oksijen ve hidrojene ayrılmasına fotoliz denir.

Bu bilgilerden hangilerinde yanlışlık bulunmaktadır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

5. İnsanlar ekosistemlere müdahale ederek doğayı ihtiyaçları doğrultusunda düzenler. Bu süreçte bilinçsizce yapılan uygulamalar ekosistemlerin işleyişine zarar vermektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sözü edilen uygulamalar arasında gösterilebilir?

- A) Dere yataklarının ıslah edilmesi
- B) Eğimli alanlarda tarıncalama yapılması
- C) Bazı canlı türlerinin koruma altına alınması
- D) Arazi kullanımında sürdürülebilir faaliyetler planlanması
- E) Anız yakımının yapılması

6. İnsan müdahaleleri sonucu karbon döngüsünün bozulması ve atmosferdeki karbondioksit miktarının artmasının neden olacağı olumsuzluklar arasında,

- I. buzulların erimesi,
- II. topraktaki azot birikiminin artması,
- III. mevsimlerin başlangıç ve bitiş tarihlerinin değişmesi,
- IV. yer altı mağaralarında çökmeler olması

durumlarından hangilerinin yer alması beklenir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

7. Aşağıdakilerden hangisi karbon döngüsünde etkili olan fosil kökenli doğal kaynaklar arasında yer almaz?

- A) Petrol
- B) Doğal gaz
- C) Taş kömürü
- D) Granit
- E) Linyit